

Zitting 1979–1980

16 151

Aanvullende Overeenkomsten tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Bondsrepubliek Duitsland betreffende het vergemakkelijken van de toepassing van het Europees Verdrag betreffende uitlevering van 13 december 1957 en het Europees Verdrag aangaande de wederzijdse rechtshulp in strafzaken van 20 april 1959; Wittem, 30 augustus 1979

Nr. 1

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Ter griffie van de Eerste en van de Tweede Kamer der Staten-Generaal ontvangen op 22 april 1980. De wens dat deze overeenkomst aan de uitdrukkelijke goedkeuring van de Staten-Generaal zal worden onderworpen, kan door of namens een of beide Kamers of door ten minste vijftien leden van de Eerste Kamer dan wel dertig leden van de Tweede Kamer te kennen worden gegeven uiterlijk op 22 mei 1980.

Aan de Voorzitters van de Eerste Kamer en van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 18 april 1980

Ter voldoening aan het bepaalde in het tweede lid van artikel 60 en onder verwijzing naar het derde lid van artikel 61 van de Grondwet, de Raad van State gehoord, heb ik de eer u hierbij de Nederlandse en de Duitse tekst over te leggen van de op 30 augustus 1979 te Wittem tot stand gekomen Aanvullende Overeenkomsten tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Bondsrepubliek Duitsland betreffende het vergemakkelijken van de toepassing van het Europees Verdrag betreffende uitlevering van 13 december 1957 en het Europees Verdrag aangaande de wederzijdse rechtshulp in strafzaken van 20 april 1959 (Trb. 1979, 142 en 143).

Een toelichtende nota bij deze overeenkomsten gelieve u hiernevens aan te treffen.

De goedkeuring wordt alleen voor Nederland gevraagd.

De Minister van Buitenlandse Zaken a.i.,
H. Wiegel

TOELICHTENDE NOTA

Algemeen

Het Koninkrijk der Nederlanden is, voor wat het Rijk in Europa betreft, sedert 15 mei 1969 Partij bij de Europese Verdragen betreffende uitlevering (Trb. 1965, 9) (verder te noemen: het Europees uitleveringsverdrag) en aangaande de wederzijdse rechtshulp in strafzaken (Trb. 1965, 10) (verder te noemen: het Europees rechtshulpverdrag). Voor de Bondsrepubliek Duitsland is dat sedert 1 januari 1977 het geval. Door het van kracht worden van beide Europese Verdragen in de relatie tussen beide landen is het toen geldende bilaterale Uitleveringsverdrag van 31 december 1896 (Stb. 1897, 211) alsmede de notawisseling van 1 december 1956 (Trb. 1957, 7) door welke het Verdrag na de Tweede Wereldoorlog wederom van kracht werd verklaard, in die relaties vervallen. Dit volgt uit artikel 28, eerste lid, van het Europees uitleveringsverdrag en artikel 26, eerste lid, van het Europees rechtshulpverdrag. Het tweede lid van artikel 28 van het Europees uitleveringsverdrag en het derde lid van artikel 26 van het Europees rechtshulpverdrag laten Partijen bij die Verdragen de vrijheid bilaterale of multilaterale overeenkomsten te sluiten ter aanvulling of vergemakkelijking van de toepassing van de Verdragen. De thans voorliggende bilaterale Overeenkomsten tussen het Koninkrijk en de Bondsrepubliek vormen dergelijke aanvullende bilaterale overeenkomsten.

Tot dusver is het Koninkrijk nog geen overeenkomsten van dien aard aangegaan. De Bondsrepubliek heeft echter een aantal van dergelijke aanvullende bilaterale overeenkomsten gesloten, bij voorbeeld met Denemarken, Oostenrijk, Zwitserland, Italië (alleen bij het Uitleveringsverdrag) en Frankrijk (alleen bij het Rechtshulpverdrag). Door de Bondsrepubliek is ook aan Nederland voorgesteld tot dergelijke bilaterale overeenkomsten te komen. De over deze voorstellen gevoerde onderhandelingen hebben uiteindelijk geleid tot beide onderhavige overeenkomsten. Deze zijn niet erg ingrijpend. Daartoe is ook geen aanleiding, omdat de in de loop der jaren met beide Europese Verdragen opgedane ervaring heeft geleerd, dat dit zeer doeltreffende instrumenten zijn, die weinig tekortkomingen vertonen. Omdat deze overeenkomsten nergens substantieel afwijken van het geldende Nederlandse uitleverings- en rechtshulprecht en hun goedkeuring niet noopt tot aanpassing van de Uitleveringswet of van het Wetboek van Strafvordering, menen de ondergetekenden, dat zij zich lenen voor stilzwijgende parlementaire goedkeuring.

De bepalingen van de aanvullende overeenkomsten vormen deels verduidelijkingen, interpretaties van de verdragsbepalingen, deels regelen zij wat de verdragen niet hebben geregeld en bevestigen zij in belangrijke mate een reeds bestaande praktijk, deels ten slotte vormen zij versoepelingen van de toepassing van de verdragen. Wat dit laatste betreft: de behoefte aan versoepeling van bepaalde voorschriften en aan verwijdering van bepaalde beletselen in de verdragen heeft zich ook al in breder kader laten gevoelen. Dit heeft geleid tot Protocollen bij het Europees uitleveringsverdrag en het Europees rechtshulpverdrag (Trb. 1979, 119, 120, 121) waarbij in het bijzonder kan worden gewezen op de beide Protocollen van 17 maart 1978, ter goedkeuring waarvan door het Koninkrijk reeds de nodige voorbereidingen zijn getroffen. Enkele bepalingen uit deze protocollen komen overeen met bepalingen uit de voorliggende bilaterale overeenkomsten. Als voorbeeld kan worden gewezen op artikel III van de Overeenkomst bij het Uitleveringsverdrag en artikel 2 van het Tweede Aanvullende Protocol bij dit verdrag, op grond van welke beide bepalingen uitlevering voor fiscale delicten mogelijk wordt.

Een ander voorbeeld: artikel II, c, van de Overeenkomst bij het Rechtshulpverdrag en artikel 3, b, van het Aanvullende Protocol bij dit verdrag voorzien beide in rechtshulpverlening ten behoeve van de behandeling van gratieverzoeken. Ten einde te voorkomen dat op het moment waarop het Koninkrijk en de Bondsrepubliek beide partij zijn bij genoemde protocollen er dubblures met de onderhavige bilaterale aanvullende overeenkomsten ontstaan, is in die overeenkomsten een voorziening opgenomen (artikelen XIII, resp.

XIV) die uitdrukkelijk voorrang verleent aan multilaterale verdragen, en overeenkomstige bepalingen uit de bilaterale overeenkomsten na onderling overleg buiten werking stelt. Het resultaat van dergelijk onderling overleg zal, wat Nederland aangaat, in het Tractatenblad worden gepubliceerd. Wat dergelijke multilaterale verdragen betreft behoeft overigens niet alleen te worden gedacht aan de genoemde Protocollen bij de beide Europese verdragen, maar kan men ook het oog hebben op aanvullende overeenkomsten tussen een beperkte groep van landen (bij voorbeeld de landen van de Europese Gemeenschap). Sommige bepalingen uit de voorliggende overeenkomsten dienen een specifiek bilateraal belang. Vooral springt in het oog het voorschrift dat in het uitleverings- en rechtshulpverkeer wederzijds geen vertalingen kunnen worden geëist (artikel XI, resp. X). De Nederlandse justitie zal haar verzoeken, alsmede haar afdoening van Duitse verzoeken derhalve steeds in het Nederlands kunnen toesturen.

Tijdens de onderhandelingen is van Nederlandse zijde nog bijzondere aandacht gevraagd voor rechtshulpverlening door de Bondsrepubliek ter zake van strafbare feiten die gedurende de Tweede Wereldoorlog op Nederlands grondgebied zijn begaan. Met name is verzocht om zoveel mogelijk gegevens omtrent de gevolgen die in de Bondsrepubliek zijn gegeven aan Nederlandse aangiften welke het instellen van strafvervolgingen tot strekking hadden. Aangezien van Duitse zijde uitdrukkelijk is toegezegd alle mogelijke medewerking te zullen verlenen om aan Nederlandse wensen op dit gebied tegemoet te komen, is er geen aanleiding gevonden een specifieke bepaling hieromtrent in de Overeenkomst bij het Rechtshulpverdrag op te nemen.

De overeenkomsten zullen, evenals de beide verdragen die zij aanvullen, wat het Koninkrijk betreft in beginsel alleen van toepassing zijn voor het Rijk in Europa. Indien de Nederlandse Antillen ook tot een of beide der Europese Verdragen zouden toetreden, kan de toepasselijkheid van elk der overeenkomsten ook tot de Nederlandse Antillen worden uitgebreid.

De Overeenkomst bij het Europees Uitleveringsverdrag

Artikel II

Het eerste lid maakt duidelijk, dat de uitleveringsverplichting vervat in het eerste lid van artikel 2 van het verdrag mede ziet op de gevallen dat ter zake van meerdere feiten vrijheidsstraffen zijn opgelegd waarvan de totale duur, hetzij als som der afzonderlijke straffen, hetzij in één «Gesamtstrafe» ondergebracht, ten minste vier maanden bedraagt. Voor elk der feiten, waarop een dergelijk uitleveringsverzoek is gebaseerd, blijft uiteraard het vereiste gelden dat zij, gelet op de in artikel 2 van het verdrag gestelde voorwaarden ter zake van de duur van de wettelijke strafbedreiging en van de dubbele strafbaarheid, tot uitlevering aanleiding kunnen geven.

Het tweede en derde lid voorzien in de bevoegdheid tot accessoire uitlevering onder artikel 2, tweede lid, van het verdrag ter zake van feiten die uitsluitend met een boete worden bedreigd. Het gaat hier materieel om een zelfde regeling als voorzien in artikel 1 van het Tweede Aanvullende Protocol bij het Europees uitleveringsverdrag. Dat artikel voegt aan het bestaande tweede lid van artikel 2 van het verdrag toe, dat de bevoegdheid tot accessoire uitlevering ook van toepassing is op feiten die slechts met een geldstraf worden bedreigd. Bij het van kracht worden van dit Protocol tussen de Bondsrepubliek en het Koninkrijk, zouden deze twee leden van artikel II mogelijk kunnen vervallen.

Naar Duits recht wordt een scherp onderscheid gemaakt tussen «Straftaten» en «Ordnungswidrigkeiten». De laatste zijn qua karakter te vergelijken met overtredingen naar Nederlands recht. Zij worden echter in eerste instantie niet langs strafrechtelijke weg, doch langs administratieve weg bestreden. De sanctie is steeds een geldboete, doch tegen een administratieve beslissing in eerste aanleg staat beroep bij de strafrechter open. De feiten die naar Duits recht «Ordnungswidrigkeiten» opleveren zijn voor de toepassing

van het Nederlandse uitleveringsrecht te beschouwen als «andere feiten, voor zover deze zowel naar Duits als naar Nederlands recht strafbaar zijn», in de zin van artikel 12, tweede lid, onder b van de Uitleveringswet. Zij vallen onder de werking van het specialiteitsbeginsel. Met andere woorden: voor de vervolging van Ordnungswidrigkeiten of de tenuitvoerlegging van een door de Duitse administratie ter zake opgelegde geldboete is, onder de werking van het specialiteitsbeginsel, de toestemming van de Nederlandse Minister van Justitie nodig. Deze toestemming kan de Minister geven, ook al kan de rechter uitlevering voor dergelijke feiten op zich zelf niet toelaatbaar verklaren. Ten gevolge van de in artikel II, tweede en derde lid opgenomen bepalingen, kan nu ter zake van dergelijke feiten een uitlevering wel toelaatbaar worden verklaard, zij het alleen bij wijze van accessoire uitlevering.

Artikel III

Uitlevering ter zake van fiscale delicten, in het verdrag afhankelijk gesteld van bijzondere overeenkomsten tussen de verdragspartijen, wordt door deze bepaling mogelijk. Ook dit artikel zal kunnen vervallen zodra het Tweede Aanvullende Protocol bij het verdrag van kracht is tussen het Koninkrijk en de Bondsrepubliek. Artikel 2 van dat Protocol opent immers dezelfde mogelijkheden. Na goedkeuring van dit Protocol zal naar verwacht mag worden er weinig reden zijn aan de woorden «in afzonderlijke gevallen en zonder verdergaand gevolg» in de Nederlandse uitleveringspraktijk met de Bondsrepubliek bijzondere betekenis toe te kennen.

Artikel IV

Dit artikel bevat de aansporing om een optimaal gebruik te maken van de instrumenten van het internationale strafrecht. Wanneer er sprake is van concurrerende rechtsmacht dient te worden bevorderd dat door middel van overdracht van strafvervolging, eventueel in combinatie met een uitlevering, de berechting van een verdachte plaatsvindt in het land waar het belang van een goede rechtsbedeling en de mogelijkheden van resocialisatie het beste gewaarborgd zijn.

Artikel V

Het eerste lid maakt duidelijk dat de aangezochte staat bij de beoordeling of het recht tot vervolging of strafexecutie ter zake van de feiten, waarvoor uitlevering wordt gevraagd, eventueel naar haar recht zou zijn verjaard, de werking van de bepalingen omtrent schorsing of stuiting van de verjaring in de verzoekende staat heeft te erkennen. Deze regeling past bij de opvatting, dat de procedure van het uitleveringsrecht geen procedure is ter vaststelling van de vervolgbaarheid van de opgeëiste persoon naar het recht van de aangezochte staat, maar een procedure met het oog op de vervolgingsaanspraken van de verzoekende staat. Van vergelijkbare orde is de bepaling vervat in het tweede lid. Te bedenken ware dat in de Bondsrepubliek het vervolgingsrecht voor het openbaar ministerie, niet als in Nederland wordt beheerst door het opportuniteitsbeginsel, maar door het z.g. legaliteitsbeginsel, dat in wezen een vervolgingsplicht inhoudt. Daar staat tegenover, dat het Duitse strafrecht veel meer klachtdelicten bevat dan het Nederlandse, hetgeen natuurlijk een mitigerende invloed heeft op het legaliteitsbeginsel.

Artikel VI

Dit artikel zal een zekere versoepeling en versnelling van het uitleveringsverkeer met zich meebrengen. Het rechtstreeks verkeer tussen de Ministeries van Justitie, dat ook is voorzien in het Beneluxverdrag betreffende uitlevering en de rechtshulp in strafzaken (Trb. 1962, 97), wordt ook mogelijk gemaakt door artikel 5 van het Tweede Aanvullende Protocol bij het verdrag. De onderhavige bepaling gaat nog iets verder doordat ook de Ministeries van Justitie van de Länder van de Bondsrepubliek als verzendende en ontvangende instantie zullen kunnen optreden.

Artikel VII

Het eerste lid bevat een interpretatie van het specialiteitsbeginsel. Het verdrag bepaalt dat een uitgeleverde persoon alleen voor andere feiten, dan waarvoor hij uitgeleverd werd, mag worden vervolgd of bestraft (...) (b) wanneer hij, hoewel hij daartoe de mogelijkheid had, niet binnen de 45 dagen die op zijn definitieve invrijheidstelling volgden, het grondgebied van de verzoekende staat heeft verlaten. Het gaat thans om de interpretatie van het begrip «definitief». Daarmede wordt voor de toepassing van de bepaling gelijk gesteld de voorwaardelijke veroordeling of voorwaardelijke invrijheidstelling (en de Duitse figuur van *Aussetzung* (i.e. van een vrijheidsstraf) zur *Bewahrung*), zonder verdere vrijheidsbeperkende voorwaarden, zoals een meldingsplicht of het inleveren van een paspoort. Het gaat erom dat de aldus in vrijheid gestelde de vrijheid heeft het land te verlaten, zonder dat dit leidt tot overtreding van de voorwaarden die aan zijn invrijheidstelling zijn verbonden. Het tweede en derde lid van artikel VII geven de voor het Duitse recht noodzakelijke verdragsgrondslag aan de z.g. verkorte uitleveringsprocedure. Deze procedure is voor Nederland uitgewerkt in de artikelen 41 e.v. van de Uitleveringswet.

Artikel VIII

Aangezien in de Bondsrepubliek verzoeken om toestemming tot verderlevering aan een derde staat ook aan de rechter worden voorgelegd, hetgeen nogal wat tijd vraagt, kan deze bepaling de doelmatigheid dienen. In Nederland wordt op verzoeken om toestemming tot verderlevering op ministerieel niveau beslist (artikel 12, derde en vierde lid Uitleveringswet).

Artikel IX haakt aan bij artikel 19, tweede lid, van het verdrag. Het bevat enkele van de voorwaarden waaronder kan worden besloten tot tijdelijke overlevering. Sommige van die voorwaarden stemmen overeen met het bepaalde in artikel 39, derde en vierde lid, van de Uitleveringswet. Het onderhavige artikel staat er overigens niet aan in de weg dat de Partijen op grond van artikel 19 van het verdrag in incidentele gevallen nog tot nadere afspraken komen.

Artikel X, eerste lid, voorziet in de mogelijkheid dat de aangezochte staat bij de opgeëiste persoon in beslag genomen voorwerpen rechtstreeks teruggeeft aan de rechthebbende. Voorwaarde is dat de opgeëiste persoon hiermee instemt en dat de verzoekende staat niet aandringt op overgave van de voorwerpen aan haar justitie. Men denke bijvoorbeeld aan diefstal van voertuigen e.d.

Het tweede lid brengt duidelijkheid in gevallen die in de praktijk wel tot problemen aanleiding hebben gegeven.

Artikel XI ten slotte, bevat de voor de praktijk zeer belangrijke bepaling, dat in het uitleveringsverkeer tussen Nederland en de Bondsrepubliek de stukken in de eigen taal kunnen worden uitgewisseld. Een zelfde bepaling gold tot 1 januari 1977 onder het bilaterale Uitleveringsverdrag. Nadien is deze praktijk voortgezet op basis van een notawisseling tussen de Ministeries van Buitenlandse Zaken van beide landen.

De overige artikelen (XII t/m XV) behoeven, naast het gestelde in het algemeen gedeelte van deze nota, geen verdere toelichting.

De Overeenkomst bij het Europees rechtshulpverdrag

Artikel II breidt in onderdeel a) de werking van het verdrag uit over feiten die naar Duits recht Ordnungswidrigkeiten opleveren, maar naar Nederlands recht overtredingen zouden vormen. In de toelichting op artikel II van de Overeenkomst bij het Uitleveringsverdrag is reeds uiteengezet wat Ordnungswidrigkeiten zijn. Aangezien het gaat om gedragingen die strafbaar zijn,

zou een *Ordnungswidrigkeitenverfahren*, ook in eerste instantie, wel als een strafzaak in de zin van artikel 552h Wetboek van Strafvordering zijn aan te merken, ten behoeve waarvan rechtshulp volgens de bepalingen van dat wetboek kan worden verleend. Omdat dergelijke feiten echter buiten het kader van artikel 1 van het verdrag vallen, ontbreekt de voor de toepassing van dwangmiddelen vereiste verdragsgrondslag. Die wordt thans gegeven. Opgemerkt zij, dat onder de werking van het op 1 januari 1977 vervallen bilaterale Uitleveringsverdrag, aangevuld met de notawisseling van 1 december 1956 (Trb. 1957, 7, punt 5b) ook reeds een verdragsverplichting was aangevaard voor rechtshulpverlening ten behoeve van *Ordnungswidrigkeiten*. Dat geldt ook voor rechtshulpverlening ten behoeve van in de onderdelen b) en c) genoemde procedures (vgl. de notawisseling van 1956, punten 5c en 4b). Ook in het Aanvullend Protocol bij het verdrag wordt het aanvankelijke werkingsgebied daarvan uitgebreid (vide artikel 3). Uit de toelichting op dit Protocol blijkt dat artikel 3, onder b, onder meer betrekking heeft op rechtshulp ten behoeve van de behandeling van gratieverzoeken. Zodra dit Protocol tussen het Koninkrijk en de Bondsrepubliek van kracht wordt kan derhalve punt c van artikel II van de onderhavige overeenkomst ingevolge artikel XIV vervallen.

Artikel III beoogt de mogelijkheden om rechtshulpverlening ten behoeve van onderzoek naar fiscale delicten te weigeren, wat in te perken. Rechtshulp ten behoeve van fiscale delicten kan niet zonder meer worden geweigerd, maar alleen als de inwilliging van het verzoek daartoe zou kunnen leiden tot een aantasting van de openbare orde of andere wezenlijke belangen van de aangezochte staat. In feite is dat al het criterium aan de hand waarvan de Nederlandse justitie rechtshulpverzoeken ter zake van onderzoek naar fiscale delicten, afkomstig van andere lid-staten bij het Europees rechtshulpverdrag toetst. Artikel 552m, tweede lid, Sv., geeft hiervoor de procedure.

Het Aanvullend Protocol bij het verdrag bevat in artikel 1 een soortgelijke voorziening als het hierbesproken artikel III. Artikel 2 van het Protocol voegt daar nog een bijzondere voorziening voor verzoeken om huiszoeking en inbeslagneming ter zake van fiscale delicten aan toe. Het terughoudende beleid van de Nederlandse justitie ten aanzien van verzoeken van dit type dat tot uiting komt in het bij dit artikel van het Protocol geformuleerde voorbehoud, zal ook onder de vigeur van de onderhavige overeenkomst worden gestand gedaan.

Artikel IV

Het verdrag bevat geen procedurevoorschriften met betrekking tot verzoeken om rechtshulp strekkende tot inbeslagneming. Naar Duits recht is hier toe een rechterlijk bevel tot inbeslagneming nodig. Naar Nederlands recht is dat niet steeds het geval. Deze bepaling laat toe, dat een verzoek aan de Bondsrepubliek om inbeslagneming van voorwerpen uitgaat van de officier van justitie. Aangezien het naar het Duits recht vereiste rechterlijke bevel tot inbeslagneming alleen betrekking kan hebben op voorwerpen die in de strafzaak tot bewijs kunnen dienen, en het ook wenselijk is dat andere voorwerpen in beslag worden genomen en overgedragen, nl. de voorwerpen die door het strafbare feit zijn verkregen, of uit hun vervreemding ontvangen vergoedingen, bepaalt het derde lid, dat voor de inbeslagneming en overdracht van deze voorwerpen geen bevel tot inbeslagneming behoeft te worden geproduceerd. Het vierde lid brengt duidelijkheid in gevallen die in de praktijk wel tot problemen aanleiding hebben gegeven.

Artikel V

De mogelijkheid dat betrokkenen in het strafgeding bij de uitvoering van rechtshulpverzoeken aanwezig zijn wordt door deze bepaling tot een recht, ook al zou een dergelijk recht niet door het nationale recht van een der staten uitdrukkelijk worden toegekend. Zo hebben bij voorbeeld naar Duits recht de

verdachte en zijn raadsman geen recht op aanwezigheid bij politieverhoor van getuigen of deskundigen. Het Nederlandse Wetboek van Strafvordering bevat voor het politieverhoor geen uitdrukkelijke voorzieningen. Met betrekking tot de aanwezigheid van de raadsman tijdens politieverhoor van de verdachte wordt verwezen naar het rapport dat de Commissie partiële herziening strafvordering in 1979 over dit onderwerp heeft uitgebracht.

Artikel VI

De regering van de Bondsrepubliek heeft er altijd op aangedrongen processtukken en rechterlijke beslissingen niet rechtstreeks aan geadresseerden daar te lande toe te zenden. Deze in de Nederlandse praktijk gebruikelijke vorm van betekening zal dan ook onder de werking van dit verdrag niet meer kunnen worden toegepast. Een reden om geen gebruik te maken van rechtshulp door de buitenlandse justitie voor de betekening van stukken was, dat een dergelijke betekening toch niet als een betekening in persoon kon worden aangemerkt, omdat de daarbij behorende akte van betekening niet in overeenstemming met de bepalingen van artikel 587 Sv. kon worden opgemaakt. In het wetsontwerp, houdende nieuwe voorschriften omtrent de wijze van kennisgeving van gerechtelijke mededelingen in strafzaken (kamerstukken 15 842) wordt echter voorzien in de mogelijkheid dat een via rechtshulp in het buitenland uitgereikte mededeling als een betekening in persoon kan gelden. Deze voorziening geeft des te meer reden om bij bekende verblijfplaats van de geadresseerde in het buitenland voor de betekening van stukken gebruik te maken van rechtshulp door de buitenlandse justitie.

Artikel VII

Artikel 11 van het verdrag ziet op de situatie, dat de verzoekende staat de overkomst van een in de aangezochte staat gedetineerde verlangt, ten behoeve van het afleggen van een getuigenis of tot confrontatie. Het onderhavige artikel VII ziet op de omgekeerde situatie, nl. dat de verzoekende staat tevens detinerende staat is en verlangt dat de gedetineerde tijdelijk wordt overgebracht naar de aangezochte staat voor het afleggen van een getuigenis of tot confrontatie aldaar. Deze figuur is ook voorzien in het Protocol tot Aanvulling en Wijziging van het Beneluxverdrag inzake uitlevering en rechtshulp in strafzaken (Trb. 1974, 161). Ten behoeve van de goedkeuring van dat Protocol wordt de Nederlandse Uitleveringswet reeds gewijzigd en aangevuld met een bepaling, waardoor uitdrukkelijk met deze figuur wordt rekening gehouden (kamerstukken 15 965). De aldus aangevulde en gewijzigde Uitleveringswet (artikelen 50a en 51) zal ook toepassing kunnen vinden op verzoeken gebaseerd op artikel VII van de onderhavige Overeenkomst.

Artikel VIII beantwoordt aan in de praktijk gerezen behoeften.

Artikel IX bevat het uitgangspunt dat het rechtshulpverkeer in beginsel rechtstreeks tussen de rechterlijke autoriteiten van beide landen verloopt, en niet alleen in spoedeisende gevallen, zoals artikel 15, tweede lid, van het verdrag bepaalt. Onder deze overeenkomst zal met de Bondsrepubliek dezelfde praktijk ontstaan als nu reeds bestaat in Beneluxverband onder het Beneluxverdrag aangaande de uitlevering en de rechtshulp in strafzaken (vide artikel 38). De uitzonderingen op het rechtstreekse verkeer bevatten de leden 2 en 6 van het artikel. Dit staat er overigens niet aan in de weg, dat ook in andere daarvoor geschikt geachte gevallen de stukkenwisseling tussen de Ministeries van Justitie, of zelfs langs diplomatieke weg, plaatsvindt. Het laatste lid stemt overeen met artikel 552i, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering.

Artikel X bevat een wederom voor de praktijk zeer gewichtige bepaling, dat in het rechtshulpverkeer tussen Nederland en de Bondsrepubliek de stukken in de eigen taal kunnen worden uitgewisseld. Een zelfde bepaling gold tot 1 ja-

nuari 1977 onder het bilaterale Uitleveringsverdrag, aangevuld bij notawisseling van 1956. Nadien is die praktijk voortgezet op basis van een notawisseling tussen de Ministeries van Buitenlandse Zaken van beide landen.

Artikel XI

Dit artikel geeft nadere uitwerking aan artikel 21 van het verdrag, dat handelt over het overdragen van strafvervolgingen. Deze nadere uitwerking zal uiteraard slechts gelden zolang tussen beide landen niet het Europees Verdrag inzake de overdracht van strafvervolgingen (Trb. 1973, 84) van kracht is. Dat Verdrag regelt immers deze vorm van interstatelijke samenwerking op strafrechtelijk gebied uitvoerig en in detail. De in dit artikel opgenomen bepalingen bevestigen voor een deel een reeds bestaande praktijk. Dat geldt met name voor de leden 2, 3, 6 en 7.

Het eerste lid is van belang omdat, zoals reeds gezegd bij de toelichting op artikel V van de Overeenkomst bij het Europees uitleveringsverdrag, het Duitse strafrecht aanzienlijk meer klachtdelicten kent dan het Nederlandse.

Het vierde lid is het meest belangwekkend. Het Duitse recht kent nl. niet een bepaling die, zoals bij ons artikel 68, tweede lid, Sr., het de Duitse justitie verbiedt een nieuwe vervolging in te stellen ter zake van feiten, waarvoor de vervolgte reeds is vervolgd geweest in het buitenland. De Duitse justitie heeft in een dergelijk geval alleen de verplichting een eventueel in het buitenland ter zaken ondergane vrijheidsstraf in mindering te brengen op een door haar op te leggen straf. De onderhavige bepaling ontnemt de Duitse justitie in beginsel de mogelijkheid tot dubbele berechting. Deze regeling is geïnspireerd door het Europees Verdrag inzake de overdracht van strafvervolgingen, dat een gedetailleerde non-bis-in-idem regeling kent (artikelen 35-37) en precies aangeeft onder welke omstandigheden de overdragende staat haar aanvankelijke vervolgingsrecht kan hervatten (artikel 21). De onderhavige bepaling noemt die omstandigheden onder de punten a) en b).

Onzes inziens dienen onder beslissingen ten principale over de in het verzoek om overname ten grondslag liggende feiten, als bedoeld in punt a) te worden begrepen: de transactie, een voorwaardelijke seponering, een voeging ad informandum (mits de verdachte de feiten ter zitting bekent) en ook de onvoorwaardelijke seponering op gronden aan het algemeen belang ontleend. Niet als beslissing ten principale kan worden beschouwd een seponering wegens gebrek aan bewijs. Deze visie sluit aan bij de strekking van de nieuwe wetgeving in het Wetboek van Strafvordering met betrekking tot het overnemen van strafvervolgingen uit het buitenland (artikelen 552t t/m hh), in het bijzonder bij artikel 552bb Sv. Verwezen moge worden naar de memorie van toelichting bij die wet (Tweede Kamer, zitting 1979-1980, 15 972, nr. 3).

Lid 5, ten slotte, maakt duidelijk, dat iedere opsporingshandeling in de verzoekende staat (inclusief die van gerechtelijke laboratoria e.d.) in de aangezochte staat ware te erkennen als ware zij aldaar verricht. Voorts hebben daden van vervolging, die naar het recht van de aangezochte staat de verjaring van het recht tot vervolging zouden hebben gestuit, na de overname van de vervolging daadwerkelijk dat effect.

Artikel XII, ten slotte, bevestigt in zijn eerste lid een reeds bestaande praktijk. Het tweede lid komt overeen met artikel 4 van het Aanvullend Protocol bij het verdrag, en zou dus bij het van kracht worden van dat Protocol tussen Nederland en de Bondsrepubliek kunnen vervallen.

De overige artikelen van de overeenkomst (XIII t/m XVI) behoeven, naast het gestelde in het algemeen gedeelte van deze nota, geen verdere toelichting.

De Minister van Justitie,
J. de Ruiter

De Minister van Buitenlandse Zaken,
C. A. van der Klaauw